

22.10.2015

202

וְאֶרְאָ אֵל אֶבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב
בְּאֵל שְׁדֵי וְשְׁמֵי ה' וְנוּ. וְהַגָּה הַרְבָּ
אָנוּ צְרוֹא (ז"ה וְאָרָא) הַתְּמִימָה עַל שְׁם שְׁדֵי
שְׁאַמְרוּ קְזֹוּל (חַגִּיגָה יב). טעם לִשְׁמָה הַזָּה
שָׁאמַרְיוּ לְעוֹלָמוֹ דִּי. וְתִמְמִיה, וְכִי בְּשִׁבְלִיל פָּעָם
אָמַת מִיחָדָה תְּהִוָּה יִקְרָא שֵׁם הַבָּרוֹא
יִתְּקַרְרֹן לְעוֹלָם וְעַד בְּשֵׁם 'שְׁדֵי'. וּלְפִי דִּרְפָּנָנוּ
מִאָנוּ מִבָּאָר, כִּידְעֹעָא פָּרוֹשׁ הַפְּסָוק (חַהְלִים,
עמ' טט) 'לְעוֹלָם ה' דִּבְרָךְ נִצְבֵּא בְּשָׁמִים',
שְׁבָלְלָה רְגֻעָה וּרְגֻעָה שׁוֹפָעַ הַקְדוֹשָׁ בָּרוּךְ הוּא
בְּכָל דָּבָר הַחַיָּות וּמַהוּתוֹ וְצִרְיךְ תִּמְכִיד
לְחוֹתָם מַחְמִיד מְגַבֵּיל לְהַגְבִּילוּ שְׁלָא יִתְפַּשֵּׁט
וְזֹה שֵׁם 'שְׁדֵי', כְּמוֹ שָׁאמַר אֶזְרָחָלְמָן
יְהִי כָּן קְבָל פָּעָם מִתְהִוָּה עַל יְדֵי שֵׁם זֹה

כַּשְׁחָצֶרֶךְ לְגָאֵלָם, וְזֹה יְשָׁמֵי ה' לֹא נִזְעָמֵת;

ט' וא' (ט) וְזִצְעָרִי אַדְמָם גּוֹן . מֵנִין לְאֶרֶבֶע בְּסֻותָה בְּפֶסַח , אֶרְךָ וּתְנִין , כָּנְגָד אֶרֶבֶע גְּנוּלָותָה , וְזִצְעָרִי הַצְּלָעִי גְּנוּלָה וְלַקְחָתִי) [יוֹשְׁלָטִי פְּסָהָס פ' ה"א].

הנה עדין חיות נטש מוחה וכן נטש טכ'ס, ע'!
טוטוף נמל וקחרתיה מהכס ל' נטש וסיטי נטש
נולביס... ומטהר דבון-מארם גלן כלונט מעויש
עומדמש בבלג'יה, ואלאן בטקסיקט קהן גדרך
כל' ע' רף ע' זע, גאניג זע דק' גימה זו חטב נטש נטש
האנ' נס זע, וויל' נס זע אנט' שע' נס זע, וכיוון
טכ'ק, מינואר פצום, טאנ' כל' קרם ופלט טאנ' מונלא
טירלה זומז'ויז נולבלה, וכן נטש טקן ל' כוסות טן
סודס, וויל' —

ונמה צנ'ת מקומ' כו' קוחה נמיין וככ'תו' לחכס גן
כל'ן, לדין נומו מפ' שטיח ממען תרמלה;
טהרי כו' כן תקע נמיין ותקחתי ח'חס ני' נס'
טהחו' נ' ריש ממעין תרמלה — ע' כ' פ' מפ' מפי
צפטו'וט טה' גאנזות ווילען מטול'ה זיד' וויס' ני'
הפקל ליט' כום יין עט' ז. ווילע' ניכר זט' מנט'
cum מיהוד נטע עט' גאנז'ו' נלכדו' ווילע' דנט' מוקיש
ב' זיג'טו' ווילע' ח'הו'ה ווילע' כ' ז.

עבדיהם מישראל שעבדו תחת ידם כמו
שכתבתי] והדא הוא דעתך: כה אמר ה'
אנכי כרתי ברית את אבותיכם ביום הוציאי
אוהם מארץ מצרים מבית עבדים לאמור,
מקץ שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי
(אשר ימכר לך), ועבדתם שש שנים ושלחו
חפשי עמוק ולא שמעו אבותיכם אליו ולא
היתרו את אונם), הנאמר בירמיה לג' יעוני
שם ר' ג'.

וַיֹּאמֶר זְהָרֶת לֵאמֹר בְּדֻעַת הַמְּדֻרְשׁ נִשְׁאָה שְׁלֹשָׁה
שְׁבָטִים אֲלוֹ הַנְּגִיגָה שְׂרָה בְּמִצְרָיִם, לְפִיכְךָ
נִתְחַסֵּוּ כֹּאן, עַל פִּי דָמָרוֹ בְּמִכְלִתָּא (מִסְכָּתָא
לְפִסְחָה בְּאֶפְרַתָּה) דְבָשִׁיבֵל ד' דָבָרִים
נִגְאָלוּ, שְׁלָא שִׁינוּ שְׁמוֹ לְשׁוֹנוֹן (שְׁלָא נִחְשָׁדוּ
עַל הָעֲרִיוֹת וְלָא עַל לְשׁוֹן הָרָעַ), וְחוּיו מִצְוִינִים
לְגִיאִי וְהַזּוֹקְנוּ עַצְמָן לְגִירִים,^ט מִפְנֵי שָׁהוּ מִצְפִּים

לתשועת ה', שיעקב בירך אותם אש איש כברכתו בחילוקת הארץ, כמו שאמר "וירכטו על צידון וכו'" (בראשית מט, יג). אבל שלושה שבטים הללו, שיעקב רחן⁶, אילו היו משועבדים לכל אחיהם, היו מתחערבים למצרים, והיו מדמיין שאין להן חלק ונחלת בקרם ישראל, לפיכך מגעה השגחה מהשתעבדו אונן

וַיָּרֶא אֵל אֲבֹרָהָם אֵל יְצָחָק וְאֵל יַעֲקֹב
בְּאֵל שְׁדִי וְשְׁמִינִי ה' וּגְדוֹן. וְהַנֶּגֶה הָרָב
אָבִיו נֹזְרָא (ד"ה וְאָרָא) הַתְּמִימָה עַל שְׁמָ שְׁדִי
שְׁאַמְתָּרוֹ קְזֹזִיל (חַגִּיגָה יב.) טֻעם לְשֵׁם הַזָּהָה
שְׁאַמְתָּרוֹ לְעוֹלָמָו דִי. וְתַמְמִיה, וְכֵי בְשִׁבְלִיל פָּעָם
אַסְתָּחָה מִמְּה דְּתֹוחָה חָנָה יִקְרָא שֵׁם הַבּוֹרָא
וַיַּקְרֹרֶה לְעוֹלָם וַיַּעֲד בְּשֵׁם 'שְׁדִי'. וּלְפִי דָּרְכֵנוּ
חַזְנוֹן מִבָּאָר, בִּידּוּעָ פָּרוֹשׁ הַפְּסָוק (תְּהִלִּים
טו, טט) 'לְעֹלָמָם ה' דְּבָרָךְ נָצֵב בְּשָׁמִים',
שְׁפָלֵל רַגְעַן וּרְגַע שׁוֹפָעַ הַקְּדוֹשָׁ בָּרוּךְ הוּא
שְׁבָל זְכָר הַחַיּוֹת וְמַהוּתוֹ וְצִדְקָה תְּמִיד
לְחוּזָות כְּחַמְבֵיל ?הַגְּבִילוֹ שְׁלָא יַחֲפֵשְׁת
וּנְחָה בְּשֵׁם 'שְׁדִי', בָּמוֹ שָׁאַמְרָא אַז לְעוֹלָמָו
לְיִ-בְּן בְּקָל פָּעָם מִתְּחֹהָה עַל יְדֵי שֵׁם זָה

۸۱۷

2

ונגד נסוק בכנה, וככל נסוקיס ומכפרתס וספבי
ונגד טבוגה דרכך ז כבודה זלען ננד חרצע
טבונות זל גהוּז, זיך ווּה בירוטלען ז בטעלתא
חרס מלַיְלָה זטבונות, איז ננד חרצע נגוּזין,
ונגעתי נזון ז מכוֹן מלַד, כי זיך גברט כטומין
ונגד חרצע טבונות זל גהוּז חיַין טפַּח נדנֵר נקונט

בצינן וְאֶל רַבֵּנָה כוֹתָם צָלָה, וְכִי מֵין נְגֻדָּה
הַחֲדָה כּוֹתָה, הַסְּגָדָן מְתָתָה הַסְּגָדָן וְשַׁמְרָן לְזָנוֹת,
הַגְּזָנָה גְּלָגָלָן גְּלָגָלָן יְתָבָרָה שְׁעָמִין יְתָבָרָה, עַיְן כִּי
כְּתַמְמִין וְסָהָגָן מְמָלָה דְּעַמְמִים כְּדֵל מְמָלָה רָגָן,
הַכְּרָב כָּל פְּרָט וְפָרָט כּוֹתָה עַיְן צָלָה כְּבָשָׂוֹת גְּמָמוֹן וְסָסָה
הַגְּזָנָה מִיעַחַדָּה, יְיִמְמָמָה קְרָתָהן [הַגְּזָנָה]
מְגַנְּדָה צְוִיָּה תְּקֵבָה כְּבָנָה לְמִלְּסָה, כְּגָוָל
שְׁיקָן מְלִיאָה תְּבָדָלה, הַבְּגָן בְּמִתְּמָעָן שְׁוּפָסָה
כְּבָנָה עַנְדָּתָה, וְעַל זָהָרָה וְמַהְרָה וְלְגָמָה מְלָכָה
מְעַבְדָּתָה, וְהַיְיָ צָלָה יְמִיכָּדוֹן לְגָזָה, וְהַמְּגָנָה נָבָן גְּזָה
הַגָּזָה קְהָמָה מְדִין סָסָה עַבְדִּי פְּלָשָׁה וְלִין גְּזָה
צָמָה, כְּמִיסָּה וְמַלְרָה גְּמָתָה מְלָכָה, וְיַד עַס כָּל

ג. ג' ויזום אל בני ישראל ואל פרעה (מלון
מזרים) להוציא את בני ישראל (מאץ
שיטות)

**רואבן ושמעון ולוי שהנהיינו שורה
המצרים להם. ואלו היו המה שלושה שבטים:
— רואבן ושמעון ולוי שהנהיינו שורה
משעבדים את בני ישראל לעבדים, שמכו^ר
אשר היו שרים נכבדים ואפרתים, והם היו
ויתכן כי גם או במצרים היו גדולי האומה
במצרים.**

במצרים, כמו שאיתא במדרש ונשא פרשה יג¹ לוי שלא היה בעבודת מצרים², ולכך לא נטל נחלה בארץ, וכן רואובן לא נטל רק בעבר הירדן, ושמעון נתקיים עליו "ACHINEק" כמו שפירש הרמב"ן³, ומהם היו בני חורין הרבה ושרים, אשר היו משעבדים את ישראל הנמלים להם מהמשלה של פרעה. וכך צוה השם יתברך שבני ישראל גם פרעוד יוציאו את בני ישראל ממהשבדם. וולך סマー לזה יחשש השלושה שבטים, ומסיים "הוא אהרון ומשה, (אשר אמר ה' להם) הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם" — שיהיו כל משפחה ושבט צבא בפני עצמו, ולא ישעבדו ישראל זה לזה, וכונראת שלזה

(6)

פ"ח. ב. ותעל הצפדי. פירשי זיל צפדי. אחת הימה והו מכין אותה והיא מתחז נחילין נחילין וכ"ה במדרש תנומה שהיו המצרים מכין אותה והיא מתחז כ"ג, והנה כשהראו המצרים המכינים אותה כי עייז היא מוסיפה להתיי צפדים הרכה הלא הדעת נותן שצרים לפסיק מלhocותה כדי שלא להרכות השרצים הללו, אבל מה מדת הкус אומרת, ארבה מכון שמוסיפה להתיי כ"ש וכל שכן שצרים להסרי להתנקם ממנה ולהוכתה הכל האפשר, וכל שהוסיפה להתיי הוסיפו לכעוס וחמתם בערה בהם וכן חזר חלילה הם הוסיפו להכotta להתנקם והיא הוסיפה להתיי נחילין עד כי ותכס את הארץ מצרים, וכן הוא בכל מקום שכושים כי אם ישמעו חרופם ולא ישיבו ישתקע הדבר לאט לאט אבל כشمישים לשכנגו הרוי הוא מוסף להшиб לעומתו כהנה וכנה וכל מה שישוף להתנקם גם הלה יסיף לעומתו ככל האפשר ואם כן הדעת נותנת שבוטר ונפה לו לא להטפל עם זה שציערו ולעבור בשתייה עד עבר דעם אבל מדת הкус אומרת כי אכן אשток על זאת ומתחילה להסביר או שהשיכה עד עבר דעם שכנו רוחן והוסיף ומדת הкус שלו אומרת שכ"ש שיש להסביר מנה אחת אף יליין, מתרה בו פ"ט פעמי רשותה ושניה ושלישית ואין חור בו פ"ט והוא נועל בו דלת פ"ז מן התשובה כדי לפרע ממנה מה שחתא. בך פרעה הרשע כיון שהגבר הקב"ה אצלו חמץ פעמים ולא השגיח על דבריו, אמר לו הקב"ה אתה הקשית את ערכך והכבד את לבך, הרני מוסיף לך טומאה על טומאה. והנה בירישן באשלאה אשבל גשלגן הכל, אט השם הקשית את לבו מה פשעה, ויש בו שני טעמים ושניהם אמרת האחד כי פרעה ברשע אשר עשה לישראל רעת גדלות חנן. נתחייב למנוע ממנה דרכי תשובה, כאשר בא בזה פסוקים רבים בתורה ובכתובים ולפי מעשי הראשונים נධון. והטעם השני כי הין חזיה המכות עלייו בפשעו כי לא נאמר בהן רק ויחזק לך פרעה, וכייבך פרעה את לבו, הנה לא רצתה לשלחם לנכבוד המכות לא לעשות רצון בוראו, ואנו הקשה השם את רוחו לבו והיה נמלך לשלחם מכבוד המכות לא לעשות רצון בוראו, ואנו הקשה השם את רוחו ואמצץ את לבבו ^{למן ספר שמוא}. הענין שכותב והתגדתית והקדשתית ונודעתו לעניינו גויים וגוי. ואשר אמר קודם המכות ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם, יודיעו למשה העתיד לעשות ⁷ בו במכות האחרונות כענין שאמר ואני ידעתי כי לא ניתן אתכם מלך מצרים להלוך ⁸. וזה טעם ואני אקשחה את לב פרעה והרבתי את אותן ⁹, כלומר שאקשה לבו למן רבות מופת בארץ מצרים ¹⁰, כי בחמש מכות האחרונות גם בטביה הים נאמר ויחזק ח' ¹¹, כי לב מלך ביד ח' על כל אשר יחפוץ יטנו ¹²:

(5) נז' (3)

נתה לה מעך ופק לה עפר סלרין וסיס לכנים וכו'. ויל"ג, נמס לה מניין הענין לסס הקב"ה להסתמך עס סמעה לגל הצע מכות החרונות רק נז' ברמלשנות. ויל"ג, הסס קיתה צב"ק (וכבד דערנו וזה לעיל נכmiss מקומות) כי על סמטע סיס קוקן כס קז"ק נ"ס וצ"ס זוכך למותו כס נצ"ז כל סחות וקומות. ויל"ג, נסן זסחוטומיס למ רנו להלמי נמחה ולסארן עצים כל סחות קהלה נעביס על ידי קק"ה, ורק לממו שעיל ידי כז"ז סס עזים מות כל זהה, לכןiosa חותם קק"ה להסתמך גמלה להדר קוקן עליו צו סקודות, כדי צוילו מהדריס להר סמוכות גלות ע"י צו קקדושים ולם ע"י כסף. מהנס כן החרוי מכת כnis כל קהו וקממו שהגונ קלקיים קוה, וכמו

סגולמר מפורץ גמරיה, וכן לנו רוליס זאלל נ' מכות סרלה זונת כתיג, שעשו כן חרטומים, רק לגל מכת כnis כתיג צלה יכלו ונלה מניין יותר הלא ז' סמוכות החרונות זינקו לעזות כן. לכן נז' כס גודז להדר כז' עוז זימוט סמעה, כי ממיל' קוו זאלגען ללקיס קוה ונלה עלה עלה ידי צזון. לכן נז' נלמר קדר כז' לגל הצע מכות נט לה מט' כי נלה גודז כי נלה גודז נלה גודז סיס.

תמונה, איך ניתן לומר שאחרון שקול כמשה, הרי מקרה מלא דבר הכתוב "אם היה נבאים וכו' במראה אליו אותו יוציא וכו' לא כן עבדי משה וכו' מה אל פה דבר בו" הרי להדי שיש הבדל עצום ביניהם ואיך ניתן לומר, שסקולין כאחד?

אלל, ביאר הגאון רבי יהודה עדס שליט"א דاش ישיבת קול יעקב שכאן

רואים את שאמרו חז"ל (ב"ב עה) "כל אחד ואחד נכו מהופתו של חבריו, או' לה לאויה בושה אויה לה לאויה כלימה" שמכאן אנו למדים שכל זה, הוא רק כאשר רואה דבר שהוא יכול לעשות ולא עשה, אבל אם עשה כל שביבולתו אז שקול הוא לחבריו. מה שנראה לעין שמשה רבינו קיבל תפקיד של נתן התורה ואחרון רודף שלום זה רק עניין של תפkidים גודיא, אבל בעולם העליון כאשר יראה שמי לא כל תפkidיו כראוי אז יוכח לדעת שסקולים הם.

משל למה הדבר דומה לחיות שתפר שתי חליפות מהודרות לשני אנשים, האחד בעל קומה גבוהה והשני בעל קומה נמוכה, האם יכול משחו לטעון כי הנמור קיביל חיליפה חסירה ופגומה שהרי קצהה היא مثل חייו? הנמשל, אדם בא לעולם הזה עם נשמה בעלת תכנית מדויקת מה עליו לעשות ולפעול, תפkidיו של האדם להרשים בתוכו שאמנים הוא יכול לעשות הרבה יותר מאשר שהוא בדעתו, אבל מאייך, עליו לדעת שתפקידו הוא לבצע מה שהוא יכול וצריך לעשות ולא דוקא מה שהשני עשה.

(5) ר' נז'

(ג) ואני אקשחה את לב פרעה. אמרו במדרש ר' גלה לו שהוא עתיד לחזק את לבו בעבור לעשות בו הדין, תחת שהעבדים בעבודה קשה. ועוד שם כי אני הכבדתי את לבו ⁹³, אמר רבי יוחנן מכאן פתחן מה לומין לומר לא היתה ממנה שיעשה תשובה. אמר רבי שמעון בן לקיש יסתם פיהם של מינין, אלא אם לא לצלים הוא יליין ⁹⁴, מתרה בו פ"ט פעמי רשותה ושניה ושלישית ואינו חור בו ⁹⁵, והוא נועל בו דלת פ"ז מן התשובה כדי לפרע ממנה מה שחתא. בך פרעה הרשע כיון שהגבר הקב"ה אצלו חמץ פעמים ולא השגיח על דבריו, אמר לו הקב"ה אתה הקשית את ערכך והכבד את לבך, הרני מוסיף לך טומאה על טומאה. והנה בירישן באשלאה אשבל גשלגן הכל, אט השם הקשית את לבו מה פשעה, ויש בו שני טעמים ושניהם אמרת האחד כי פרעה ברשע אשר עשה לישראל רעת גדלות חנן. נתחייב למנוע ממנה דרכי תשובה, כאשר בא בזה פסוקים רבים בתורה ובכתובים ולפי מעשי הראשונים נধון. והטעם השני כי הין חזיה המכות עלייו בפשעו כי לא נאמר בהן רק ויחזק לך פרעה, וכייבך פרעה את לבו, הנה לא רצתה לשלחם לנכבוד המכות לא לעשות רצון בוראו, ואנו הקשה השם את רוחו לבו והיה נמלך לשלחם מכבוד המכות לא לעשות רצון בוראו, ואנו הקשה השם את רוחו ואמצץ את לבבו ^{למן ספר שמוא}. הענין שכותב והתגדתית והקדשתית ונודעתו לעניינו גויים וגוי. ואשר אמר קודם המכות ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם, יודיעו למשה העתיד לעשות ⁷ בו במכות האחרונות כענין שאמר ואני ידעתי כי לא ניתן אתכם מלך מצרים להלוך ⁸. וזה טעם ואני אקשחה את לב פרעה והרבתי את אותן ⁹, כלומר שאקשה לבו למן רבות מופת בארץ מצרים ¹⁰, כי בחמש מכות האחרונות גם בטביה הים נאמר ויחזק ח' ¹¹, כי לב מלך ביד ח' על כל אשר יחפוץ יטנו ¹²:

(8) LESSONS IN
Leadership

Va'era

Overcoming Setbacks

At first, Moses' mission seemed to be successful. He had feared that the people would not believe in him, but God had given him signs to perform, and his brother Aaron to speak on his behalf. Moses "performed the signs before the people, and they believed. And when they heard that the Lord was concerned about them and had seen their misery, they bowed down and worshipped" (Ex. 4:30-31).

But then things start to go wrong, and continue going wrong. Moses' first appearance before Pharaoh is disastrous. Pharaoh refuses to recognise God. He rejects Moses' request to let the people travel into the wilderness. He makes life worse for the Israelites. They must still make the same quota of bricks, but now they must also gather their own straw. The people turn against Moses and Aaron: "May the Lord look on you and judge you! You have made us obnoxious to Pharaoh and his officials and have put a sword in their hand to kill us" (Ex. 5:21).

Moses and Aaron return to Pharaoh to renew their request. They perform a sign - they turn a staff into a snake - but Pharaoh is unimpressed. His own magicians can do likewise. Next they bring the first of the plagues, but again Pharaoh is unmoved. He will not let the Israelites

go. And so it goes, nine times. Moses does everything in his power and finds that nothing makes a difference. The Israelites are still slaves.

We sense the pressure Moses is under. After his first setback, at the end of *Parashat Shemot*, he turns to God and bitterly complains: "Why, Lord, why have You brought trouble on this people? Is this why You sent me? Ever since I went to Pharaoh to speak in Your name, he has brought trouble on this people, and You have not rescued Your people at all" (Ex. 5:22–23). In *Parashat Va'era*, even though God has reassured him that he will eventually succeed, he replies, "If the Israelites will not listen to me, why would Pharaoh listen to me, since I speak with faltering lips?" (Ex. 6:12).

There is an enduring message here. Leadership, even of the very highest order, is often marked by failure. The first Impressionists had to arrange their own exhibition because their work was rejected by the Paris salons. The first performance of Stravinsky's *The Rite of Spring* caused a riot, with the audience booing throughout. Van Gogh sold only one painting in his lifetime despite the fact that his brother Theo was an art dealer.

So it is with leaders. As we noted in our discussion of *Parashat Vayishlah*, Lincoln and Churchill faced countless setbacks and were at times exceedingly unpopular. Gandhi failed in his dream of uniting Muslims and Hindus together in a single nation. Nelson Mandela spent twenty-seven years in prison, accused of treason and regarded as a violent agitator. Only in retrospect do heroes seem heroic; only in hindsight do the many setbacks they faced reveal themselves as stepping stones on the road to victory.

In our discussion of *Parashat Vayetzeh*, we saw that in every field – high or low, sacred or secular – leaders are tested not by their successes but by their failures. It can sometimes be easy to succeed. The conditions may be favourable. The economic, political, or personal climate is good. When there is an economic boom, most businesses flourish. In the first months after a general election, the successful leader carries the charisma of victory. In the first year, most marriages are happy. It takes no special skill to succeed in good times.

But then the climate changes. Eventually, it always does. That is when many businesses and politicians and marriages fail. There are times

when even the greatest people stumble. At such moments, character is tested. The great human beings are not those who never fail. They are those who survive failure, who keep on going, who refuse to be defeated, who never give up or give in. They keep trying. They learn from every mistake. They treat failure as a learning experience. And from every refusal to be defeated, they become stronger, wiser, and more determined. That is the story of Moses' life in *Parashat Shemot* and *Parashat Va'era*.

Jim Collins, one of the great writers on leadership, puts it well:
 The signature of the truly great versus the merely successful is not the absence of difficulty, but the ability to come back from setbacks, even cataclysmic catastrophes, stronger than before.... The path out of darkness begins with those exasperatingly persistent individuals who are constitutionally incapable of capitulation. It's one thing to suffer a staggering defeat... and entirely another to give up on the values and aspirations that make the protracted struggle worthwhile. Failure is not so much a physical state as a state of mind; success is falling down, and getting up one more time, without end.¹

Rabbi Yitzhak Hutner once wrote a powerful letter to a disciple who had become discouraged by his repeated failure to master Talmudic learning:

A failing many of us suffer is that when we focus on the high attainments of great people, we discuss how they are complete in this or that area, while omitting mention of the inner struggles that had previously raged within them. A listener would get the impression that these individuals sprang from the hand of their creator in a state of perfection....

The result of this feeling is that when an ambitious young man of spirit and enthusiasm meets obstacles, falls and slumps,

^{1.} Jim Collins, *How the Mighty Fall: And Why Some Companies Never Give In* (New York: HarperCollins, 2009), 123.

 he imagines himself as unworthy of being “planted in the house of God” (Ps. 92:13) ...

Know, however, my dear friend, that your soul is rooted not in the tranquillity of the good inclination, but in the battle of the good inclination The English expression, “Lose a battle and win the war,” applies. Certainly you have stumbled and will stumble again, and in many battles you will fall lame. I promise you, though, that after those losing campaigns you will emerge from the war with laurels of victory on your head The wisest of men said, “A righteous man falls seven times, but rises again” (Prov. 24:16). Fools believe the intent of the verse is to teach us that the righteous man falls seven times and, despite this, he rises. But the knowledgeable are aware that the essence of the righteous man’s rising again is *because of his seven falls*.²

Rabbi Hutzner’s point is that *greatness cannot be achieved without failure*. There are heights you cannot climb without first having fallen. For many years, I kept on my desk a quote from Calvin Coolidge, sent by a friend who knew how easy it is to be discouraged. It said:

Nothing in this world can take the place of persistence. Talent will not; nothing is more common than unsuccessful men with talent. Genius will not; unrewarded genius is almost a proverb. Education will not; the world is full of educated derelicts. Persistence and determination alone are omnipotent.

I would only add, “And *siyata DiShmaya*, the help of Heaven.” God never loses faith in us, even if we sometimes lose faith in ourselves.

The supreme role model is Moses who, despite all the setbacks chronicled in *Parashat Shemot* and *Parashat Va’era*, eventually became the man of whom it was said that he was “a hundred and twenty years old when he died, his eyes were undimmed and his natural energy unabated” (Deut. 34:7).

2. Rabbi Yitzhak Hutner, *Sefor Pahad Yitzhak: Iggerot UKetavim* (Gur Aryeh, 1981), no. 128, 217-18.

Defeats, delays, and disappointments hurt. They hurt even for Moses. So if there are times when we too feel discouraged and demoralised, it is important to remember that even the greatest people failed. What made them great is that they kept going. The road to success passes through many valleys of failure. There is no other way.